

Κωνσταντίνα Τουρβά

Ο Ζωγράφος και συγγραφέας Γιώργος Μιχελακάκης

Ο Κόσμος δημοσιεύει σε συνέχειες, το βιβλίο του Γιώργου Μιχελακάκη: «Η Ελπίδα σε Κρίση, Κουλτούρα και Τέχνη στην εποχή της παγκοσμιοποίησης» που εξετάζει τη διαδρομή των Ελλήνων μεταναστών της Αυστραλίας, στην τέχνη, κατά την περίοδο από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι τις ημέρες μας.

Το βιβλίο κυκλοφόρησε το 2017 από τις εκδόσεις ΕΟΘΗΝΟΝ. Όποιος επιθυμεί να παραγγείλει το βιβλίο μπορεί να επικοινωνήσει με τον συγγραφέα στα EMAIL gmichepaint@gmail.com ή eothinon@gmail.com.

Για σχόλια και παρατηρήσεις μπορείτε να στείλετε email στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις gmichepaint@gmail.com ή kosmos@kosmos.com.au ή επιστολή στην διεύθυνση Kosmos Newspaper, 654 New Canterbury Road, Hurlstone Park NSW 2193.

Στις αρχές της δεκαετίας του 1980, δημιούργησε τη σειρά έργων με τίτλο, «Γαζί το Γαζί» (Stitch by Stitch), η οποία ολοκληρώθηκε το 1983. Τα έργα αυτά έγιναν με σκοπό να αναδειχτεί το πρόβλημα της εργάτριας στην βιομηχανία, αλλά και η εκμετάλλευση των γυναικών που δούλευαν με το κομμάτι στο σπίτι, ενώ παράλληλα μεγάλωναν παιδιά.

Bonegilla. Εκτύπωση Gum by chromate σε τεμάχια σκουροδέματος, Σίδνεϊ 1984

Μέρος 2^ο

Ισως η νεαρή της ηλικία και οι σπουδές στην Αυστραλία, δεν αποτέλεσαν το κατάλληλο πλαίσιο για να εκδηλώσει η Τουρβά νοσταλγία για τον τόπο καταγωγής της, ούτε τον πρώτο καιρό ούτε και αργότερα. Αντίθετα στο έργο της, εκδηλώθηκε μόνιμα και κυριαρχικά το ενδιαφέρον για την εμπειρία της γυναίκας στη μετανάστευση, όπως την βίωσε προσωπικά μέσα από τη δική της καθημερινότητα και ιδιαιτερότητα.

Όπως θα δούμε από τα πρώτα στάδια του έργου της μέχρι τα τελευταία, έχουμε ανάγλυφα, τις κύριες φάσεις, από τις οποίες περνάει η γυναικεία εμπειρία κατά τη διάρκεια της ζωής. Φάσεις που είναι κοινωνικά καθορισμένες, και λειτουργούν ως καλούπια μέσα στα οποία κάθε φορά και ταυτόχρονα, πρέπει να μπαίνει η γυναίκα για να εκτελέσει τους ρόλους που της έχουν ανατεθεί.

Η ελαστικότητα και προσαρμοστικότητα της γυναικείας ταυτότητας μέσα από το εικαστικό έργο της Τουρβά, εκφράστηκε με την χρήση υλικών που επιλέγονται από το περιβάλλον και έχουν σχέση με την προσωπική ιστορία. Έτσι υφάσματα, κλωστές και βελόνες, δαντέλες και φωτογραφίες, ακόμα κομμάτια δαπέδων και αποτοιχισμένα θραύσματα σπιτιών κατάλληλα επεξεργασμένα χρησιμοποιήθηκαν, για να εκφράσουν την εμπειρία και τα βιώματα της γυναίκας, σε σχέση με τον εργασιακό χώρο, τη μετανάστευση, την οικογένεια, και τη θέση της ως καλλιτέχνης μέσα στην κοι-

νωνία. Η εργασία της Τουρβά, δεν ανάδειξε την εξιδανικευμένη εικόνα της γυναίκας μέσα στην κοινωνία, αλλά τα προβλήματα και τις ανείπωτες και αποσιωπημένες πλευρές των εμπειριών, που αν και αποτελούν το άλλο μισό της ζωής, καλύπτονται και δεν αναδεικνύονται. Η εικαστική εργασία της, περιστράφηκε γύρω από το θέμα της παρουσίας και ταυτόχρονα της γυναικείας απουσίας μέσα στην κοινωνία. Ένα θέμα το οποίο διαχρονικά κάλυψε όλη την εικαστική της εργασία, η οποία θα ξετυλιχτεί κάτω από διαφορετικές κάθε φορά σειρές έργων, που αποκαλύπτουν και μια διαφορετική πτυχή του.

Στις αρχές της δεκαετίας του 1980, δημιούργησε τη σειρά έργων με τίτλο, «Γαζί το Γαζί» (Stitch by Stitch), η οποία ολοκληρώθηκε το 1983. Τα έργα αυτά έγιναν με σκοπό να αναδειχτεί το πρόβλημα της εργάτριας στην βιομηχανία, αλλά και η εκμετάλλευση των γυναικών που δούλευαν με το κομμάτι στο σπίτι, ενώ παράλληλα μεγάλωναν παιδιά. Το σπίτι λειτουργούσε ως ο τόπος, όπου γινόταν μια διπλή εντατική εργασία, η οποία όμως δεν φαινόταν πουθενά στον δημόσιο χώρο. Τα συνδικάτα φαινόταν πως ήταν αδύναμα να εγείρουν διεκδικήσεις για την αδήλωτη εργασία που γινόταν στο σπίτι. Τις δεκαετίες του '70 και του '80, όσο ακόμα οι βιοτεχνίες του ρούχου - όπως και πολλοί άλλοι τομείς της βιομηχανίας - δεν είχαν ακόμα μεταφερθεί από την Αυστραλία στην Νοτιοανατολική Ασία, το πρόβλημα της αδήλωτης εργασίας και της εκμετάλλευσης ήταν μεγάλο, και αναδείχθηκε από αρκετούς καλλιτέχνες και ιδιαίτερα γυναίκες καλλιτέχνιδες, που

είχαν την εμπειρία αυτή. Αναφέραμε είδη παραπάνω το βιβλίο του Π. Λυσιώτη με τον τίτλο Βιομηχανική Γυναίκα το 1986, που έθιγε το θέμα αυτό με φωτογραφίες που έδειχναν γυναίκες να εργάζονται στην βιομηχανία του ρούχου. Όμως η σειρά των έργων της Τουρβά με θέμα την Ράφτρα Γυναίκα, ανέδειξε το πρόβλημα όχι μόνο από την πλευρά της εκμετάλλευσης της γυναίκας στη βιομηχανία, αλλά και από μια βαθύτερη πλευρά. Από την πλευρά της πατριαρχικής κοινωνίας, η οποία, ενώ έχει ανάγκη την γυναικεία εργασία, κάνει ότι είναι δυνατόν για την απόκρυψη της γυναικείας παρουσίας σαν οντότητα στην αγορά εργασίας. Πρέπει να θυμόμαστε, πως ο «άνθρωπος» και το «πρόσωπο» σαν αυτοτελή μεγέθη, ήταν αστικές ταυτοποιήσεις οι οποίες ακολούθως έγιναν αποδεκτές υπό όρους, μέσα στον παραδοσιακό χριστιανισμό και με την πρόθεση να τεθεί αυτός, στην υπηρεσία αστικών σκοπών. Όμως η γυναίκα ποτέ στην νέα εποχή δεν απέκτησε την αυτοτελή της αξία. Ήταν πάντα υπό επιτήρηση μέσα στην ταξικά και φυλετικά διαχωρισμένη κοινωνία. Μάλιστα στην «Ορθόδοξη Εκκλησία» οι όροι για την αποδοχή της γυναίκας ως προσώπου, ήταν πάντα πολύ αυστηροί καθώς ποτέ δεν της επιτράπη καμία πρόσβαση στα ιερατικά αξιώματα, τα οποία μονοπωλούνται από τους άνδρες. Άλλωστε η πατριαρχία φρόντισε ο Θεός να είναι αρσενικός, και λευκός, μέχρι και ξανθός, ενώ ότι θηλυκό στοιχείο υπήρχε στον πρώτο χριστιανισμό, το ουδετεροποιήσανε για να έχει μια υπηρετική εξυπηρετική λειτουργία για την διαίωνιση των ανδρικών ιεραρχικών σκοπών.